

Zprávy z OECD – Ekonomika vodních zdrojů a jejich nedostatku

13. 06. 2024

7. 6. 2024 - V květnu zveřejněná analýza současné ekonomické situace v oblasti vodních zdrojů v Evropské unii reaguje na zjištění z kontroly provádění rámcové směrnice EU o vodě. Směrnice byla přijata v roce 2000 a je hlavním legislativním nástrojem EU pro ochranu vodních zdrojů.

V současné době postihuje každoročně nedostatek vody v Evropě průměrně více než 100 milionů lidí. Přibližně 10 % evropského území je vystaveno trvalému nedostatku vody v důsledku socioekonomických tlaků a klimatické změny a dalších 30 % se potýká se sezónním nedostatkem vody. V mnoha částech Evropy je realitou nerovnoměrné rozložení vodních zdrojů, které přispívá k značným rozdílům v úrovni nedostatku mezi regiony a v různých ročních obdobích. Celkové množství dostupných zdrojů na obyvatele se v EU pohybuje mezi 1 000 a 10 000 m³ / obyvatele. Výrazně vyšší zdroje jsou v severoevropských zemích, naopak Kypr, Malta, Česká republika nebo Polsko jsou příklady zemí, které se potýkají s nedostatkem vody (tj. mají roční vodní zdroje na obyvatele nižší než 1 700 m³). Nadměrný odběr vody byl zaznamenán u 16 % z celkových 13 000 zdrojů podzemních vod a významný tlak způsobený odběrem vody postihoval 7 % z celkových 111 000 zdrojů povrchových vod.

Primární překážkou přístupu k vodě bývá v mnoha případech také nedostatek odpovídající infrastruktury nebo služeb, spíše než omezená dostupnost zdroje. V roce 2020 žilo v Evropské unii 1,5 % obyvatel v domácnostech bez základního sociálního zařízení (např. vana, sprchový kout, splachovací WC). Tato situace je nejvíce patrná v Rumunsku (21 %), Lotyšsku (7 %) nebo Litvě (6 %).

Zemědělství je největším spotřebitelem vody v EU – zavlažováno je 6 % zemědělské půdy (2016) a na odvětví připadalo 40 % celkové roční spotřeby vody (37 % z říčních vodních útvarů, 36 % z podzemních vod a 27 % z nádrží). Odběr vody je spolu s rozptýleným znečištěním živinami a chemickými látkami jedním z hlavních tlaků, které zemědělství vyvíjí na evropské vodní zdroje. Přes celoevropské snižování odběru vody v posledních desetiletích (o 19 % od roku 1990) je situace v mnoha evropských regionech na neudržitelné úrovni a očekává se, že výzvy budou v důsledku změny klimatu narůstat.

Mgr. Radek Stránský

Odbor pro vztahy s EU a zahraničně obchodní spolupráci, MZe